

MariaUjfalusi
Anki Weibull, Johan Abenius
Petter Lydén

PM
2018-06-27 Ärendenr:
NV-06937-16

Naturvårdsverkets arbete inom EU och internationella konventioner – handlingsplaner 2018-2020

Naturvårdsverkets handlingsplaner för arbete i EU och internationella konventioner beskriver de viktigaste prioriteringarna under kommande 3-årsperiod inom områdena avfall och kemikalier, biologisk mångfald respektive klimat och luft.

Det övergripande syftet är att bidra till att nå våra nationella miljömål samt generationsmålet. Det bidrar också till uppfyllande av Agenda 2030, som är den överordnade ramen för en global hållbar utveckling.

Naturvårdsverket deltar i det arbete på miljöområdet som regeringen bedriver inom EU och internationellt. Vi bidrar med underlag och expertkunskap samt deltar i och rapporterar från möten enligt instruktioner från Regeringskansliet.

För att nå våra nationella miljömål är internationellt arbete många gånger avgörande. Vi påverkas av vår omvärld och vi påverkar den.

Klimatbegränsningar och skyddande av ozonskiktet är tydliga exempel där det internationella samarbetet har varit avgörande för att nå resultat globalt och som får effekt på nationell nivå. Därför är ett aktivt EU och internationellt arbete viktigt för Naturvårdsverket och att i dessa sammanhang verka för att få genomslag för svenska prioriteringar. Vi bidrar med erfarenheter från det nationella miljöarbetet på EU- och internationell nivå, och lika viktigt är att ha med EU och internationella perspektiv i det nationella arbetet för att utveckla miljöpolitiken.

På EU nivå deltar Naturvårdsverket aktivt i arbetet med att utveckla EU's miljölagstiftning. Vår roll är bland annat att bevaka och verka för att svenska ståndpunkter och prioriteringar kommer med i nya förslag samt att genomföra beslutad lagstiftning (direktiv, förordningar).

Sverige har anslutit sig till ett 40-tal internationella miljökonventioner – inom flera områden till exempel miljö rätt, miljöinformation, klimat, luftvård, avfall, kemikalier, landskap och naturvård. Naturvårdsverkets experter deltar i det löpande arbetet med miljökonventioner och i det förberedande förhandlingsarbetet inom EU inför partsmöten.

Handlingsplan för Avfall och kemikalier

Hållbar hantering av kemikalier och avfall är ett specifikt mål under det 12:e globala hållbarhetsmålet, Hållbar produktion och konsumtion. Den refererar också till hållbarhetsmålen 3 och 6, God hälsa och välmående respektive Rent vatten och sanitet. Med tanke på att kemikalier och avfall påverkar nästan alla aspekter av utveckling, är hållbar hantering av kemikalier och avfall relevant för, och stödjer genomförandet av i stort sett alla de globala hållbarhetsmålen. För genomförande av hållbar utveckling enligt Agenda 2030 är därför hållbar hantering av kemikalier och avfall av stor betydelse.

Ökad global handel, men också ökade volymer av kemikalier och ökad användning av kemikaliebaserade produkter innebär ökade utsläpp av kemikalier. Dessa transporteras över nationsgränserna via luft, vatten och genom handel med både nytillverkade och kasserade varor. Många hälso- och miljöproblem kopplade till kemikalieanvändning kan inte lösas genom nationella eller ens regionala åtgärder, såsom t.ex. inom EU. Endast genom internationell samverkan kan den önskvärda miljö- och/eller hälsoförbättringen uppnås.

Vårt arbete med konventioner och processer inom avfall och kemikalier relaterar till miljö- och hälsopåverkan som omfattar effekter från våra insatser för att minska påverkan från miljö- och hälsoskadliga ämnen, framförallt för att nå miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, men även andra miljö kvalitetsmål. Vi samverkar nära med andra berörda myndigheter i arbetet.

Mål

För att uppnå effekter inom miljö- och hälsopåverkan har NV som mål att:

- Kunskapen har ökat om miljö- och hälsoskadliga ämnen samt buller,
- Användningen av särskilt farliga ämnen har minskat,
- Negativ påverkan genom buller och utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen från pågående och gamla miljöfarliga verksamheter har minskat,
- Kopplingen har stärkts mellan olika lagstiftningar som berör miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Våra viktigaste prioriteringar under 2018-2020

- EU:s paket för cirkulär ekonomi har hög prioritet. NV deltar i revideringen av avfallsdirektiven och fördjupar sitt deltagande i några nyckelområden under handlingsplanen för cirkulär ekonomi såsom samordning av lagstiftning, och det fortsatta arbetet med plastsstrategin.
- En uppföljning av FN:s havskonferens för SDG 14 planeras 2020. Frågor om marin nedskräpning och mikroplaster är fortsatt i fokus.
- År 2019 kommer att vara ett intensivt förhandlingsår inom kemikaliekonventionerna med partsmöten för Basel-, Rotterdam- och Stockholms-konventionerna. Inom Baselkonventionen ska Naturvårdsverket främja utvecklingen av verkningsfulla och ändamålsenliga vägledningar bl.a. långlivade organiska föreningar (POPs) i avfall. I förhandlingsarbetet under Stockholmskonventionen

prioriterar Naturvårdsverket att stödja och verka för att nya ämnen listas till konventionen, utsläppsminskningssåtgärder av oavsiktligt bildade ämnen och verkar för att avfall som innehåller POPs hanteras på ett säkert sätt.

- Naturvårdsverkets övergripande målsättning med SAICM-arbetet är att aktivt bidra till att få till stånd ett nytt ramverk för en hållbar kemikalie- och avfallshantering efter 2020 och prioriterar att delta i de förberedande processerna med att förbereda rekommendationerna om hållbar kemikalie- och avfallshantering efter 2020.
- Minamatakonventionen håller sitt andra partsmöte 2018. Vi verkar för ett snabbt och ambitiöst genomförande av Minamatakonventionen bl.a. genom att ta fram ett miljöövervakningsprogram för att kunna göra en effektivitetsutvärdering av konventionen. Minamatakonventionen trädde ikraft den 16 augusti 2017.
- I arbetet med EU's makroregionala strategi för Östersjön, ansvarar Naturvårdsverket för policyområdet farliga ämnen. Ett viktigt fokusområde utgörs av den plattform för läkemedel som lanseras för att utveckla det transnationella Östersjösamarbetet och minska utsläpp av läkemedel. Arbetet sker tillsammans med andra myndigheter och i nära samverkan med HELCOM. NV ökar sitt fokus på kunskapsutbyte och åtgärder för att minska utsläppen av högfluorerade ämnen.
- Inom EU's utsläppsdirektiv IED verkar NV för höga miljöambitioner i BREF-arbetet inom flera branscher. Det gäller kemikalieindustri, tillverkningsindustri av organiska högvolymkemikalier, ytbehandlingsindustri som använder organiska lösningsmedel, avfallsbehandlingsanläggningar, textilindustri, livsmedelsindustri, järnmetallbearbetningsanläggningar, stora anläggningar för förbränning och avslutningsvis avfallsförbränning.

Avfall och kemikalier

Process	Relevanta miljö kvalitetsmål					
	Begränsad klimatpåverkan	Giftfri miljö	God bebyggd miljö	Frisk luft	Skyddande ozonskikt	Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans, Grundvatten av god kvalitet, Biologisk mångfald
Baselkonventionen om gränsöverskridande avfall		X	X			
Minamatakonventionen (Hg)		X	X			
SAICM		X				
Stockholms-konventionen (Pops)		X				
Cirkulär ekonomi EU's Handlingsplan		X	X			
IED/Brefarbetet,	X	X		X	X	X
EU's Östersjöstrategi;		X				X
Helcom/Ospar						X

Handlingsplan för Biologisk mångfald

Vårt arbete med biologisk mångfald syftar till att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden. De insatser för bevarande av biologisk mångfald som Naturvårdsverket presterar internationellt och inom EU ökar effekten av det nationella arbetet. På motsvarande sätt ger det nationella arbetet tyngd till Sveriges position internationellt.

Naturvårdsverket arbete med biologisk mångfald bidrar till flera nationella miljökvalitetsmål t.ex. ett rikt växt- och djurliv, ett rikt odlingslandskap, levande skogar och myllrande våtmarker. Det bidrar också till uppfyllande av EU:s strategi för biologisk mångfald samt till FN:s hållbarhetsmål Liv under vatten, Liv på land och God hälsa.

Utmaningen för det internationella gröna arbetet på Naturvårdsverket är att knyta ihop våra nationella miljömål och de mål som finns globalt och på EU-nivå för biologiska mångfald och ekosystemtjänster. För det internationella arbetet finns globala mål om biologisk mångfald som beslutats inom Konventionen om biologisk mångfald (CBD). Dessa mål omfattar de 20 så kallade Aichimålen, vilka har motsvarigheter i det svenska miljömålssystemet. Flera av regeringens etappmål syftar till direkt uppfyllelse av specifika Aichimål. Sverige har särskilt lyft fram ekosystemtjänster i förhandlingarna. Aichimålen relaterar även till mål som formulerats inom andra konventioner som våtmarkskonventionen, Ramsar och konventionen för handeln med hotade djur, Cites.

Mål

Följande mål inom området biologisk mångfald har bäring på EU och konventionsarbetet :

- Ökad sektorsintegrering av biologisk mångfald bidrar till ekologiskt funktionella landskap
- Biologisk mångfald bevaras genom skydd av värdefull natur och förvaltning av skyddade områden samt genom prioriterade insatser för arter
- Informationen och kunskapen om biologisk mångfald har ökat, förbättrats och tillgängliggjorts samt integreras i beslutsfattande i samhället
- Förekomst, nyetablering och påverkan av invasiva främmande arter begränsas

Viktiga prioriteringar under 2018-2020

- Förberedelser och deltagande i CBD's partsmöte, COP 14, 2018 omfattar även CBD:s tekniskt vetenskapliga organ, SBSTTA (22), samt Subsidiary Body on Implementation (SBI2). Fokus för de kommande åren är arbetet med den kommande strategiska planen efter 2020 som ska beslutas på partsmötet 2020 (COP 15).

Viktiga frågor är t.ex. hur CBD:s nya mål för biologisk mångfald föder in i arbetet med både vårt nationella miljömålsarbete och till Agenda 2030, men även hur CBD's mål kopplar till Våtmarkskonventionen och Cites för att säkerställa en effektiv samverkan. Ett annat fokus är att stärka kopplingar mellan biologisk mångfald och hälsa, bl.a. genom klimatanpassningsarbetet och ekosystemtjänster. Ett tredje viktigt område är kopplingen till Parisavtalet och förstärkta åtaganden både när det gäller utsläppsminskningar och anpassning ur ett klimatperspektiv. Ekosystembaserade lösningar bidrar till att nå både klimatmålen, hållbarhetsmålen, Aichimålen och miljö kvalitetsmålen för biologisk mångfald.

- Sverige har sedan länge och med framgång drivit arbetet om invasiva främmande arter internationellt. Genom sitt långsiktiga engagemang har Sverige skapat en grund som förväntas ge fortsatt goda resultat. En stor utmaning är e-handel med arter som är invasiva. En teknisk vägledning för kostnads-nyttanalyser av invasiva främmande arter kommer att utvecklas inför COP 14.
- Inom Cites pågår förberedande möten och framtagande av nya listningsförslag inför COP 18 i maj 2019.
- När det gäller konventionen för flyttande arter, CMS, är Naturvårdsverkets fokus bl.a. att fortsätta arbeta för att effektivisera samarbetet med andra konventioner, framförallt Cites.
- Inom den mellanstatliga kunskapsplattformen IPBES ligger fokus på att avsluta det första arbetsprogrammet som sträcker sig till 2018. Vi deltar aktivt i arbetet med att utforma det nya arbetsprogrammet. Vi strävar efter att de rapporter som tas fram ska vara relevanta för flera av de gröna konventionerna.
- Inom Ramsar (Våtmarkskonventionen) förbereds resolutioner till COP13 i Dubai i oktober 2018, bl.a. genom ett förberedande Europa-möte. Viktiga frågor som Sverige driver är våtmarkernas beroende av och betydelse för klimat, med särskilt fokus på arktiska och subarktiska våtmarker, där Sverige kommer att vara värd för ett side-event på partsmötet COP 13. Det finns även en koppling till pågående projekt i CAFF samt till frågor om fred och säkerhet.
- EU's interna arbete för biologisk mångfald kanaliseras genom CGBN (Coordination Group on Biodiversity and Nature). Vi deltar i genomförandet av EU-kommissionens strategi för biologisk mångfald och den kompletterande handlingsplanen för naturen, människan och näringslivet som antogs 2017. Under 2018 planeras bl.a. ett bilateralt möte mellan KOM och SE inom ramen för Environmental Implementation Review (EIR).

Aktuella processer inom biologisk mångfald

Naturvårdsverkets EU- och internationella samarbete inom biologisk mångfald omfattar följande processer:

1. Konventionen för biologisk mångfald, till den hör Cartagenaprotokollet

- (biosäkerhetsprotokollet) och Nagoyaprotokollet (tillträde och rättvis fördelning av genetiska resurser)
2. Ramsarkonventionen (Våtmarkskonventionen)
  3. CITES (internationell handel med hotade arter av växter och djur)
  4. CMS/Bonn-konventionen (skydd av flyttande arter)
  5. Bernkonventionen (skydd av djur, växter och miljö)
  6. Coordination group for Biodiversity and Nature (CGBN)
  7. Mellanstatliga plattformen för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES)

Handlingsplan för Klimat och luft

Att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser är ett specifikt mål under det 13:e globala hållbarhetsmålet bekämpa klimatförändringarna. Inget specifikt mål pekar ut luftvårdsområdet men fortsatt arbete med internationellt luftvårdsfrågor är en förutsättning för att klara flera av de globala hållbarhetsmålen framförallt mål 2, 3, 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15 och 17. Åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och luftföroreningsproblemen kan ge positiva synergieffekter och förutsättningar för att kunna bemöta flera av de utmaningar världen står inför idag så som livsmedelstrygghet, rent vatten, hållbart nyttjande av naturresurser och ekosystem, mänsklig säkerhet, jämställdhet, hälsa och ekonomisk tillväxt.

Vårt arbete med klimat och luft syftar till att minska människans påverkan på klimatet, minska luftföroreningar och dess effekter samt uppnå ett skyddande ozonskikt. Arbetet bidrar till de svenska miljökvalitetsmålen ”Begränsad klimatpåverkan”, ”Frisk luft”, ”Bara naturlig försurning”, Giftfri miljö, Ingen övergödning och ”Skyddande ozonskikt” och därigenom till FN:s globala hållbarhetsmål ”Bekämpa klimatförändringen” samt flera andra globala hållbarhetsmål.

Mål

Mål för området klimat och luft som har bäring på vårt EU- och konventionsarbete är att:

- Vi tillhandahåller ett robust och målgruppsanpassat kunskapsunderlag som gör det lätt att fatta beslut om rätt åtgärder som gynnar såväl luft och klimat;
- Vi stärker vår styrning och genomför klimat- och luftåtgärder i linje med Parisavtalet och luftvårdskonventionen så att det leder till lägre utsläpp och halter av föroreningar;
- Vi bidrar till att svenska prioriteringar får ökat genomslag i EU-lagstiftning och till att genomföra internationella överenskommelser;

Följande prioriteringar är viktiga i EU och det internationella arbetet under 2018-2020:

- Skapa förutsättningar och fokus på övergripande frågor kopplade till en framgångsrik implementering av Parisavtalet, exempelvis regelsystem

för ökad transparens, stöd för kapacitetsuppbyggnad och kopplingen till internationella samarbetsinitiativ, globala mål och nationellt arbete.

- EU:s ramverk för ny klimat- och energipolitik 2030 omsätts i implementerande regelverk med bibehållen, eller högre än, redan beslutad ambitionsnivå. Naturvårdsverket ska verka för att Sverige och EU säkerställer en effektiv implementering och efterlevnad av EU:s Energi- och klimatpaket till 2020.
- Genomförande av EU:s reviderade takdirektiv för utsläpp till luft.
- Målsättningen är att nedfasning av HFC skall ske genom Montrealprotokollet och att den svenska HFC-strategin får ett framgångsrikt genomslag på internationell nivå. Vi agerar för att Montrealprotokollet bistår med nedfasning av HFC och att påfyllnaden av den multilaterala fonden förblir stabil och tillräcklig för att säkerställa ODS utfasningen.
- Stödja och prioritera aktiviteter som kommer av att Naturvårdsverket har en representant som ordförande för Luftvårdskonventionen (CLRTAP). Verka för implementering och ratificering för att det reviderade Göteborgsprotokollet ska träda ikraft.
- Naturvårdsverket ska verka för att stärka kopplingen mellan Industriutsläppsdirektivet och Luftvårdskonventionen (CLRTAP).
- Säkerställa kunskap om SLCP och dess effekter på hälsa, klimat och jordbrukets avkastning, samt bidra till metodutveckling för bättre utsläppsinventeringar som grund för åtgärdsarbetet inom flera fora/grupper (t.ex. AR, CCAC, CLRTAP).

Klimat och luft

Process	Begränsad klimatpåverkan	Frisk luft	Bara naturlig försurning	Giftfri miljö	Skyddande ozonskikt	Ingen övergödning
Climate Change Committee/EU:s klimat- och energiramverk	X	X				
UNFCCC/Parisavtalet inkl. IPCC	X					
Montrealprotokollet och Kigalitillägget	X			X	X	
Luftkvalitetsdirektiven	X	X				
CLRTAP inkl. Takdirektivet	X	X		X	X	X
Kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar, SLCP, CH ₄ , Black Carbon, HFC, O ₃	X	X	X			
IED/ BREF LCP, WI, FMP och WGC	X	X		X	X	X

Översikt – större möten och evenemang under 2018-2020

Konvention/Process	Möte	Tidpunkt	År
UNFCCC	SB48 Mellansession	Maj	2018
UNFCCC	Sannolikt extramöte	September	2018
UNFCCC	COP 24	December	2018
CBD	SBSTTA 22	Juli	2018
CBD inkl protokollen för Nagoya och Cartagena	COP 14	November	2018
Baselkonventionen	OEWG	September	2018
Montrealprotokollet	OEWG & MOP	Juli & November	2018
Ramsar	COP 13	Oktober	2018
Basel- och Stockholm	COP	Maj	2019
Cites	COP 18	Maj	2019
UNFCCC	SB50 Mellansession	Maj	2019
UNFCCC	COP 25	December	2019
Montrealprotokollet	OEWG & MOP	Juli & November	2019
CBD	SBSTTA23	Hösten (Q4)	2019
SAICM	Mellansession & OEWG	Februari & September	2019
Baselkonventionen	OEWG	Våren	2020
SDG 14 Havskonferens			2020
UNFCCC	SB52 Mellansession	Maj	2020
UNFCCC	COP 26	December	2020
CBD	SBSTTA24		2020
CBD inkl protokollen för Nagoya och Cartagena	COP 15	Hösten	2020
Montrealprotokollet	OEWG & MOP	Sommaren och hösten	2020
SAICM	ICCM 5		2020